

Nr 837

Av herr **Rydén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 154, med förslag till förordning om utjämningskatt å vissa varor, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 153 har framlagts förslag till provisorisk lösning av vissa problem för livsmedelsindustrien till följd av Sveriges anslutning till Europeiska frihandelssammanslutningen. I anslutning till nämnda proposition föreslås vidare i propositionen nr 154 att en särskild utjämningskatt skall införas på vissa choklad- och konfektyrvaror samt på wafers och biscuits.

Utjämningskatten skall i form av viktsskatt utgå vid den tidpunkt då skattskyldighet inträder enligt bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt, d. v. s. i regel då den färdiga varan försäljes. *Härav följer att skatt kommer att utgå även i det fall då försålda varan tagits från den skattskyldiges den 1 juli 1960 inneliggande lager av färdigprodukter, d. v. s. produkter i vilka råvarorna betalats med det före den 1 juli 1960 gällande högre råvarupriset.*

Lagren av färdigvaror såväl hos choklad- och konfektyrindustrien som hos kex- och wafersindustrien är den 1 juli med hänsyn till förestående semestrar m. m. väsentligt större än normalt. På grund härav blir läget för dessa industrier då utjämningskatten införes synnerligen allvarligt.

Industrierna har för de råvaror, som ingår i färdigvarulagret den 1 juli 1960, betalat de höga svenska jordbrukspriserna. Att förutom dessa höga priser dessutom belasta industrierna med en utjämningskatt avsedd att kompensera en restitution, som i detta fall icke erhålles, måste uppenbarligen vara orimligt.

Sedan en lång följd av år har choklad- och konfektyrindustrien haft att kämpa med stora svårigheter. Genom den mycket höga varuskatten har konsumtionen per capita av choklad och konfektyrer i Sverige sjunkit med 20 % sedan tiden före kriget. Den höga varuskatten har drivit upp industriens kostnader så att dess konkurrenskraft starkt försämrats gentemot utlandet. Detta har haft till följd att importen stigit mycket kraftigt. Industrien har alltså genom det skattetryck den varit utsatt för blivit trängd från två håll, dels från en sjunkande konsumtion, dels från en ökande import.

Redan mot bakgrunden av dessa förhållanden är det omöjligt för denna industri att genom prishöjningar kompensera sig för *den extra pålaga på cirka 3 milj. kronor, som utjämningskatten på lagren den 1 juli skulle innebära.*

Detta belopp kan ställas i relation till industriens räntabilitet. Av de uppgifter, som publiceras i Statistisk Tidskrift över olika industriers räntabilitet, framgår att däri redovisade 14 chokladföretag för år 1957 visar ett totalt vinstresultat på 2,3 milj. kronor och för 1958 en förlust med 0,9 milj. kronor. Ytterligare kan tilläggas att dessa siffror troligen är något för höga, då avskrivningarna förmodligen är för låga. Det är således uppenbart att industrien inte kan bära en extra pålaga av den storleksordning som skatt på ineliggande lager skulle innebära.

De synpunkter som ovan anförts beträffande choklad- och konfektyrindustrien gäller i minst lika hög grad för kex- och wafersindustrien.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts måste det anses vara fullt motiverat att de föreslagna bestämmelserna rörande utjämningskattens uttagande förses med en övergångsbestämmelse, som medger industrierna att efter lagerdeklaration erhålla befrielse från erläggande av utjämningskatt på det den 30 juni 1960 kl. 24 ineliggande lagret.

Några kontrolltekniska och administrativa svårigheter att infoga en sådan övergångsbestämmelse i det föreslagna utjämningsystemet kan icke föreligga.

Vad slutligen allmänt gäller de problem som i anledning av Sveriges anslutning till EFTA uppkommer för livsmedelsindustrien, utgör det av jordbruksnämnden utarbetade förslaget uttryckligen endast en provisorisk lösning av de närmast aktuella och ekonomiskt mest betydelsefulla problemen. Nämndens förslag innebär alltså icke någon vare sig definitiv eller fullständig lösning av livsmedelsindustriens prisutjämningsproblem. I detta sammanhang kan sålunda bemärkas att choklad- och konfektyrindustrien samt kex- och wafersindustrien icke erhållit prisutjämnning för alla av jordbruksregleringen berörda råvaror, som förbrukas av dessa industrier för produktion av frihandelsvaror. Så är förhållandet beträffande smör, grädde, stärkelse, sirap, melass, sockerkulörer, ägg och äggersättningsmedel. Då syftet med hela det föreslagna prisutjämningsförfarandet är att bereda nämnda svenska industrier likställighet i konkurrensen med motsvarande industrier i EFTA-länder, som tillämpar en mer eller mindre utpräglad "lågprislinje" för sina jordbruksråvaror, synes härav rimligen följa, att prisutjämnningen i Sverige bör omfatta alla berörda jordbruksråvaror. Den här för erforderliga kompletteringen av prisutjämningsförfarandet torde lämpligen kunna ske genom att jordbruksnämnden, på vilken det enligt propositionen skall ankomma att följa utvecklingen och att utforma förslag till eventuella ytterligare åtgärder, senare framlägger ett förslag härom.

Under hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 154 med förslag till utjämningskatt å vissa varor måtte besluta, att den föreslagna förordningen komplette-

ras med övergångsbestämmelser av innehåll att de skattskyldiga industriföretagen skall efter lagerdeklaration erhålla befrielse från erläggande av utjämningskatt på det den 30 juni 1960 kl. 24 inneiggande varulagret.

Stockholm den 10 maj 1960

Ebbe Rydén

Gösta Bohman

Henry Brandt